

Aicina mainīt slimības lapu apmaksas kārtību

Tomēr šogad izmaiņas nav gaidāmas

SANDRA DIEZIŅA

Lauksaimnieku organizācijas aicina samazināt apmaksāto slimības lapu dienu skaitu. Vairāku organizāciju parakstītā vēstule nosūtīta Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai, aicinot veikt grozījumus likumā "Par maternitātes un slimības apdrošināšanu" neatkarīgi no šobrīd noteiktajiem atvieglojumiem saistībā ar Covid-19 izraisīto situāciju.

Slimības lapu apmaksā ir sena un sasāpējusi problēma, par kuras risinājumu cīnās dažādas uzņēmēju organizācijas. Piemēram, Lietuvā darba devējs apmaksā tikai pirmās trīs slimības dienas 80% apmērā no algas, bet Igaunijā apmaksā 70% no algas, sākot no slimības ceturtās līdz astotajai dienai, bet pirmās trīs slimības dienas gultas uz pašas saslimušā pleciem, savukārt Latvijas nodokļu sistēmā it kā kombinē abas šīs pieejas. Proti, Latvijā dar-

ba devējs maksā no saviem līdzekļiem slimības naudu ne mazāk kā 75 procentu apmērā no vidējās izpeļņas par otro un trešo pārejošas darba nespējas dienu un ne mazāk kā 80 procentu apmērā – par laiku no ceturtais darba nespējas dienas līdz desmitajai slimības dienai. Rezultātā – darbinieku slimšana Latvijas uzņēmējiem izmaksā krietni dārgāk nekā kaimiņvalstīs, turklāt slimšanas laikā parasti jāalgo arī aizvietotājs, tātad izmaksas faktiski ir vēl divreiz lielākas par norādītajām.

Lauksaimniecības organizāciju vēstules autori piekrit, ka darba devējam ir jānodrošina tā saucamais drošības spilvens zināmu laika periodu, kad darbaņēmējs slimības dēļ nevar pildīt darba pienākumus. Taču, izvērtējot kopējo nodokļu slogu, kas jāmaksā darba devējam, lauksaimnieki uzskata, ka periods, kurā darba devējs apmaksā darba nespējas lapas, ir jāpārskata. Lauksaimnieku organizācijas ierosina, ka

apmaksātais darba nespējas laiks tiek samazināts līdz trim dienām – šādi darbinieku iespējas izmantot slimības lapas ļaunprātīgi tiktu ierobežotas. Tāpat autori uzskata, ka arī ģimenes ārstiem būtu rūpīgāk jāvērtē nepieciešamību piešķirt slimības lapas darbaņēmējiem.

Izsniegtot pārāk viegli

Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas valdes priekšsēdētājs Indulis Jansons komentē ierosinājumu šādi: "Lai arī Latvijā kopumā ir augsts bezdarba līmenis, labus un atbildīgus darbiniekus atrast ir sarežģīti. Uzturēt darbu kvalitāti un secīgumu situācijā, ja darba nespējas dēļ darbinieks ir bieži jāaizvieto, ir grūti. Uzņēmumam tas sagādā gan lielu finansiālo slogu, gan cilvēkresursu deficītu. Tāpat gadu gaitā ir apstiprināts, ka darba nespējas lapas ģimenes ārsti izsniedz pārāk viegli, bieži vien pat neizdīlinoties, kāds iemesls ir tās pieprasīšanai."

Lauksaimnieki nav vienīgie, kurus uztrauc šī situācija. Par darba nespējas lapu apmaksas kārtības maiņu iepriekš izteikušies arī citu nozaru pārstāvji. Lauksaimnieku viedokli atbalsta arī Latvijas Kokrūpniecības federācija. Savukārt Latvijas Brīvo arod biedrību savienības (LBAS) priekšsēdētājs Egils Baldzēns jautā – vai būtu jānodrošina visi, ja kāds darbinieks vai darba devējs ir negodprātīgs? Baldzēns aicina vērtēt šo jautājumu kompleksī ar pārējiem sociālās aizsardzības jautājumiem, nevis atrauti. "Jāskatās, kāds ir sociālais nodoklis katrā valstī, kādi ir neapliekamā minimuma atvieglojumi, minimālās algas, un tad jāvērtē kopumā," viņš pauž. Baldzēns atgādina, ka tieši LBAS pirms pieciem gadiem izcīnīja reinvestētās peļņas neaplikšanu ar nodokli un tas deva lielas priekšrocības, tostarp lauksaimniekiem krīzes laikā, taču "Lietuvā tā nav, bet Igaunijā – ne tādā apjomā". Pat ja Baldzēnam taisnība,

“ Darbinieku slimšana Latvijas uzņēmējiem izmaksā krietni dārgāk nekā kaimiņvalstīs

tad uzņēmēju organizācijas mierā neliksies – nav noslēpums, ka uzņēmēji uzskata – jebkuriem līdzekļiem jāpanāk, ka nodokļi darba apmaksai un sociālai aizsardzībai Latvijā ir zemāki nekā abās kaimiņvalstīs, jo tas tiek uzskatīts par būtisku elementu ārvalstu investīciju piesaistei.

Izmaiņas nav plānotas

"Latvijas Avīze" jautāja Labklājības ministrijai, vai šogad paredzēts veikt kādas izmaiņas šajā jomā. LM Sociālās apdrošināšanas departamenta vecākā eksperte Irēna Salmane skaidroja, ka jautājumi, kas saistīti ar izsniegtajām darbnespējas lapām un to apmaksu, ir komplikēti un to risināšana ir atkarīga

gan no iesaistīto pušu sadarbības, gan no turpmākiem lēmumiem darbaspēka nodokļu samazināšanas jomā, ņemot vērā to, ka jau ar šī gada sākumu valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likme ir samazināta par vienu procentpunktu. Attiecīgi samazinājušies arī valsts sociālās apdrošināšanas budžeta ieņēmumi, no kuriem jāfinansē sociālo pakalpojumu sniegšana. Ņemot vērā šo situāciju un Covid-19 radītās sociālās un ekonomiskās sekas, kā arī turpmākos plānotos soļus darbaspēka nodokļu sloga mazināšanā, diskusijas par izmaiņām saistībā ar darbnespējas lapu apmaksu pašlaik netiek plānotas, uzsver I. Salmane.

**Laiks piedzīvojumam!
Saimnieki un saimniece
gaida tieši tavu vēstuli**

Raksti skaties.lv/saimnieks